

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Boedeker, M. (2022) 350 YAMK-opiskelijaa, 80 aihepiiriä, 250 tulevaisuusskenaariota. TAMK-blogi. 23.11.2022.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/teema2/350-yamk-opiskelijaa-80-aihepiiria-250-tulevaisuusskenaariota/>

350 YAMK-opiskelijaa, 80 aihepiiriä, 250 tulevaisuusskenaariota

23.11.2022

Tulevaisuus kiinnostaa, mutta sen ennustaminen on haastavaa tai mahdotonta. Tulevaisuuksien tutkimus taklaa tätä haastetta mm. skenaariotyöllä ja skenaarioajattelu lieneekin tulevaisuuksien tutkimuksen piirissä yleisimmin vaikuttava ajattelutapa. Lyhyesti sanottuna skenaariot ovat uskottavia kuvauksia jostakin tulevaisuuden tilanteesta ja siihen johtavista tapahtumien kulusta.

Skenaariossa luodaan loogisesti etenevä tapahtumien sarja ("näytelmän toiminnallinen käsikirjoitus"), jonka tarkoituksena on näyttää, miten mahdollinen tulevaisuuden tila kehittyi askel askeleelta nykyhetkestä tulevaisuuteen (tutkivat skenaariot, forecasting) tai tulevaisuudesta nykyhetkeen (ennakoivat skenaariot, backcasting).

Skenaariot voidaan luokitella mm. määrällisiin ja laadullisiin skenaarioihin ja niiden rakentamiseen on olemassa joukko erilaisia menetelmiä. Laadulliset skenaariomenetelmät kuuluvat tulevaisuuksien tutkimuksen ns. asiantuntijamenetelmiin. TAMKin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tulevaisuuksien tutkimusta ja ennakointia käsittelevällä opintojaksolla on rakennettu laadullisia tutkivia skenaarioita tulevaisuustaulukkomenetelmällä viiden vuoden ajan. Tähän mennessä skenaarioita on kehitelty noin 80 aihepiiristä, jokaisesta vähintään 3 skenaariota. Tähän työhön on osallistunut noin 350 eri koulutusalojen yamk-opiskelijaa. Jokainen heistä on oman elämänsä asiantuntija, puhutaan sitten työelämästä tai muusta tiedosta, osaamisesta ja kokemuksesta.

Opintojaksolla opiskelijoista muodostetut monialaiset pienryhmät ovat itse valinneet ryhmää kiinnostavan aihepiirin ja varsin perusteellisesti pohjustaneet tulevaisuustaulukkomenetelmän käyttöä mm. PESTE-analyysiä soveltaen. Pienryhmissä on syntynyt yhteensä noin 250 skenaariota mitä erilaisimmista aihepiireistä. Esimerkiksi keväällä 2019 eräs pienryhmä laati skenaarioita pandemian uhkaan liittyen; varsin osuvasti valittu aihepiiri siis. Toisinaan on kurkittu ehkä hieman "scifin" puolellekin. Vai miltä kuulostavat aihepiireinä esimerkiksi "Tulevaisuuden kuolema" tai "Ajatusten luku ja muokkaus suoraan aivoista". Näistäkin on kuitenkin laadittu loogisesti mahdollisia, perusteltuja skenaarioita. Ehkä ne eivät kaikki välttämättä ole käytännössä mahdollisia (vielä), mutta niidenkin tunnistaminen on hyödyllinen työkalu todellisuuden rajoja määriteltäessä. Kaiken kaikkiaan visionäärinen ajattelu, mielikuvituksen käyttö ja myös villien ideoiden kehittäminen on tärkeä osa skenaariotyötä huolellisen analyysin ja jäsentämisen rinnalla. Skenaariotyö avaakin mieltä erilaisille vaihtoehdoille ja mm. mahdollistaa vakiintuneiden perususkomusten kyseenalaistamisen.

Skenaariotyön tarkoituksena on avustaa strategisessa ajattelussa ja päätöksenteossa, mutta toisinaan se lopulta jää vain "harjoitukseksi", myös työelämässä. Opetuksen yhteydessä arvoa toki on eritoten sillä, että tulevaisuusajattelu ja -osaaminen kehittyy, vaikka laadittuja skenaarioita sinänsä ei jatkossa hyödynnettäisikään. Silloin tällöin opettajana kuitenkin mieltii, voisimmeko korkeakouluna paremmin hyödyntää tällaisen asiantuntijajoukon potentiaalia? Voisiko esimerkiksi TAMKin ennakointityö antaa syötteitä opiskelijoiden skenaariotyölle siten, että ainakin jokin pienryhmä joillakin toteutuksilla laatisi skenaarioita TAMKin tarpeisiin?

Teksti: Mika Boedeker, yliopettaja, TAMK Liiketoiminta ja media

Kuva: Pixabay